

РЕШЕНИЕ

№ 361

гр. София, 20 юни 2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, III ОО, в публично заседание на двадесет и трети май през две хиляди двадесет и четвърта година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА
ЧЛЕНОВЕ: БОНКА ЯНКОВА
НИКОЛАЙ ДЖУРКОВСКИ

при секретаря Невена Пелова
и в присъствието на прокурора Даниела Машева
изслуша докладваното от
съдия ИВАНОВА касационно дело № 381 по описа за 2024 г

Касационното производство е образувано по жалба на подсъдимия Г. А. К., депозирана чрез защитата, жалба на подсъдимия К. В. Б., подадена чрез защитата, жалба на частните обвинители и граждански ищци П. Ж. Н., Д. П. Д., Е. Ж. Т. и Ж. Т. Ж., действащ чрез настойника си Д. С. Д., депозирана чрез повереник, срещу въззивна присъда на Варненски апелативен съд № 12 от 12.09.2023 г, по ВНОХД № 297/22, с която е проверена присъда на Варненски окръжен съд № 39 от 6.07.2022 г, по НОХД № 1202/20.

С първоинстанционната присъда е постановено следното:

Подсъдимият К. В. Б. е признат за виновен в това, че на 26.02.2015 г в [населено място] като извършител в съучастие с неустановено лице, действало като подбудител, умишлено е умъртвил Т. Ж. Т., като деянието е извършено предумишлено и с особена жестокост, с оглед на което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 6 и 9 вр. чл. 115 вр. чл. 20, ал. 2 и чл. 54 НК, е осъден на „доживотен затвор“, при „специален режим“, със зачитане на предварителното задържане, считано от 17.07.2019 г.

Подсъдимият Г. А. К. е признат за невиновен в това, че от неустановена дата през месец февруари 2015 г до датата на убийството / 26.02.2015 г / в [населено място] и в [населено място] умишлено е склонил К. В. Б. да умъртви Т. Ж. Т., като убийството е извършено предумишлено и с особена жестокост, с оглед на което и на основание чл. 304 НПК, е оправдан по обвинението по чл. 116, ал. 1, т. 6 и 9 вр. чл. 115 вр. чл. 20, ал. 4 НК.

Подсъдимият К. В. Б. е осъден да заплати на Ж. Т. Ж. чрез настойника му Д. С. Д. обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от деянието, в размер на 140 000 лв, заедно със законните последици, като искът е отхвърлен до пълния му предявен размер от 200 000 лв. Отхвърлен е предявеният, при условията на солидарност, срещу подсъдимия К., граждански иск за неимуществени вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД.

Подсъдимият К. В. Б. е осъден да заплати на П. Ж. Н. обезщетение за неимуществени вреди, причинени от деянието, в размер на 55 000 лв, заедно със законните последици. Отхвърлен е предявеният, при условията на солидарност,

срещу подсъдимия К., граждански иск за неимуществени вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД.

Подсъдимият К. В. Б. е осъден да заплати на наследниците на починалия в хода на процеса граждански ищец Ж. Т. Д.: Д. П. Д., П. Ж. Н., Е. Ж. Т. и Ж. Т. Ж., обезщетение за неимуществени вреди, в размер на 100 000 лв, заедно със законните последици. Подсъдимият К. В. Б. е осъден да заплати на Д. П. Д. обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от деянието, в размер на 100 000 лв, заедно със законните последици. Отхвърлен е предявеният, при условията на солидарност, срещу подсъдимия К., граждански иск за неимуществени вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД.

Подсъдимият К. В. Б. е осъден да заплати на наследниците на починалия в хода на процеса граждански ищец Ж. Т. Д.: Д. П. Д., П. Ж. Н., Е. Ж. Т. и Ж. Т. Ж., обезщетение за имуществени вреди, в размер на 1 142, 50 лв, заедно със законните последици, като искът е отхвърлен до пълния му предявен размер от 9 471 лв. Отхвърлен е предявеният, при условията на солидарност, срещу подсъдимия К., граждански иск за имуществени вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД.

Подсъдимият К. В. Б. е осъден да заплати обезщетение за неимуществени вреди, в размер на 70 000 лв, заедно със законните последици, на Е. Ж. Т.. Отхвърлен е предявеният, при условията на солидарност, срещу подсъдимия К., граждански иск за неимуществени вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД.

Подсъдимият К. В. Б. е осъден да заплати държавна такса върху уважените размери на гражданските иски: сумата 37 261, 20 лв в полза на държавата, по сметка на Варненски окръжен съд, и да заплати сторените по делото разноски в полза на държавата, както следва: сумата 6 457, 48 лв, по сметка на ОД МВР, Варна, и сумата 4 876, 28 лв, по сметка на Варненски окръжен съд.

На основание чл. 309, ал. 5 НПК, е отменено обезпечението на предявените срещу подсъдимия К., при условията на солидарност, граждански иски за вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД: възбрана върху негов недвижим имот, находящ се в [населено място] и запор, наложен върху вземането му за арендни плащания, дължими от ПТЗК /земяделска кооперация.

С въззивния акт е постановено следното:

1/ присъдата е отменена в частта относно произнасянето по отношение на подсъдимия Г. А. К. и същият подсъдим е признат за виновен в това, че е участвал в убийството на Т. Ж. Т. в качеството на подбудител в съучастие с подсъдимия К. А. Б., действал като извършител, за което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 6 и т. 9 вр. чл. 115 вр. чл. 20, ал. 4 НК, е осъден на двадесет години „лишаване от свобода“, при „строг“ режим, със зачитане на предварителното задържане, на основание чл. 59 НК,

2/ присъдата е изменена в частта относно подбудителя по чл. 20, ал. 4 НК, като е постановено, че подсъдимият Г. А. К. е подбудил подсъдимия К. В. Б. да умъртви пострадалия,

3/ присъдата е изменена в гражданскоосъдителната ѝ част, като е постановено подсъдимите К. и Б. солидарно да заплатят в полза на гражданските ищци обезщетение за неимуществени вреди, както следва: сумата 140 000 лв, заедно със законните последици, в полза на Ж. Т. Ж., действащ чрез настойника си Д. С. Д., сумата 55 000 лв, заедно със законните последици, в полза на П. Ж. Н., сумата 100 000 лв, заедно със законните последици, в полза на наследниците на починалия в хода на процеса граждански ищец Ж. Т. Д.: Д. П. Д., П. Ж. Н., Е. Ж. Т. и Ж. Т. Ж., сумата 100 000 лв, заедно със законните последици, в полза на Д. П. Д., сумата 70 000 лв, заедно със законните последици, в полза на Е. Ж. Т., както и

обезщетение за имуществени вреди, в размер на 1 142, 50 лв, заедно със законните последици, в полза на Д. П. Д., П. Ж. Н., Е. Ж. Т. и Ж. Т. Ж.,

4/ подсъдимите са осъдени да заплатят солидарно държавна такса от 18 645, 70 лв върху уважените размери на гражданските искиове,

5/ подсъдимите са осъдени да заплатят, всеки от тях, сторените по делото разноси, както следва: по 3 228, 74 лв, в полза на държавата, по сметка на ОД на МВР, Варна, по 2 438, 14 лв, по сметка на Варненски окръжен съд, и по 1 425, 99 лв, по сметка на Варненски апелативен съд,

6/ присъдата е потвърдена в останалата ѝ част.

С жалбата на подсъдимия Г. А. К. се релевират всички касационни основания. Сочат се следните аргументи: Делото е разгледано от незаконен състав във въззивната инстанция, тъй като в състава на съда е взел участие съдия, произнесъл се по мярката за неотклонение „задържане под стража“. Този съдия, макар и да не е изразил становище по виновността на обвиняемия, е следвало да се отведе, на основание чл. 29, ал. 2 НПК. Посоченото процесуално нарушение е довело и до нарушение на изискванията за справедлив процес по чл. 6 от Конвенцията за правата на човека. Въззивният акт е немотивиран относно приетото от съда, че деянието е извършено „предумишлено“ и в съучастие с подсъдимия К., действал като подбудител. Съдът е възприел тезата на прокуратурата за виновност на подсъдимия К., без да обсъди доказателствата, които я опровергават. Ползвани са показанията на св. Ц. от досъдебното производство и от съдебната фаза, което е недопустимо. Не е съобразена забраната да бъдат ценени показанията на свидетел, който е упражнил правото си да откаже да свидетелства, какъвто е случаят със св. Ц., съпруга на подсъдимия К.. Приетото от фактическа страна, че предложението да бъдат платени 20 000 евро, за да бъде умъртвен пострадалия, е направено в неустановен момент, но преди 26.02.2015 г, влиза в противоречие с диспозитива на присъдата. Не са обсъдени обясненията на подсъдимите Б. и К., оборващи обвинителната теза. Не е доказателствено обезпечен изводът на съда, че жалбоподателят К. е технически и компютърно грамотен, което му е позволило да комуникира онлайн с подсъдимия Б.. Кредитирани са показанията на св. Б. Г. и на св. Г. Г. относно обстоятелството, че подсъдимият К. е разполагал с два мобилни телефона, както и относно способността му да изпраща текстови съобщения /SMS/. Не е взето предвид, че телефоните са ползвани не едновременно, а последователно. Не са събрани доказателства, че същият подсъдим е притежавал и трети мобилен телефон, но съдът е приел за установен и такъв факт. Не е съобразено, че от дома на подсъдимия К. не са иззети компютри и други технически устройства, което опровергава извода на съда, че той е лицето, ползвало потребителското име/псевдоним в приложението skure. Не е обезпечен изводът, че подс. К. е изпратил от това потребителско име съобщението, датиращо от 13.11.2014 г: „как сте, чакам те по най-бързия начин да си дойдеш спешно“. Съдът е основал извода си за използване на паролата „баничка с праз“, кредитирайки показанията на св. Б. Г., като е игнорирал обясненията на подсъдимите. Неправилно е становището на съда, че наличието на дигитален фотоапарат сред притежанията на жалбоподателя К., свидетелства за неговата техническа грамотност. Не са събрани достатъчно доказателства, че подсъдимият К. е изпитвал неприязън към пострадалия, с когото св. Ц. е поддържала паралелна връзка. Не е взето предвид, че доколкото жалбоподателят е предприел действия за припознаване на роденото от св. Ц. дете, това оборва извода на съда, че между него и пострадалия е имало конфликтни отношения. Съдът е основал изводите си за виновността на подсъдимия К., ползвайки казаното от анонимен свидетел № 1, без да съобрази наличието на множество противоречия в неговите показания. Съдът е нарушил правото на

защитата да задава допълнителни въпроси на анонимния свидетел, което представлява самостоятелно съществено процесуално нарушение. Не са обсъдени показанията на свидетелите, разпитани по искане на защитата. Съдът не е посочил с какви действия е мотивиран подсъдимия Б., а е ползвал предположението, че подсъдимият К. му е обещал парична сума, с каквато е разполагал. Неправилни са разсъжденията на съда относно процесуалната възможност да бъдат ползвани производни доказателства, изводими от показанията на анонимен свидетел № 1. Не е взето предвид, че първичните доказателства биха били изводими от показанията на починалия А. Р., ако същият е бил разпитан приживе. Изводите на съда почиват на предположения, а не на доказани факти, което е в разрез с НПК. Допуснатите от съда съществени процесуални нарушения са довели до неправилно приложение на материалния закон. Наложено наказание е завишено и като такова, явно несправедливо. Не са съобразени смекчаващите обстоятелства, разкриващи ниската степен на обществена опасност на подсъдимия К.: липса на предходна съдимост, семеен статус и семейни задължения, трудова ангажираност, безупречно процесуално поведение. Определеното от съда обезщетение за вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД, е прекомерно и следва да бъде редуцирано.

С жалбата на подсъдимия К. се правят алтернативни искания: за оправдаване, за връщане на делото за ново разглеждане на въззивната инстанция или за намаляване на наложеното наказание, респективно, за намаляване размера на обезщетението за вреди от непозволено увреждане.

С жалбата на подсъдимия Б. се релевират всички касационни основания. Изтъкват се следните доводи: Съдът не е обсъдил всички аргументи на защитата, с което е допуснал съществено процесуално нарушение. Първата инстанция не е изпълнила задължението си по чл. 283 НПК, което е самостоятелно съществено процесуално нарушение, представляващо основание за отмяна на присъдата. Допуснати са нарушения на чл. 12, ал. 2, чл. 13, ал. 1, чл. 14, ал. 1, чл. 15, ал. 2, чл. 102, т. 1 и 3, чл. 107, ал. 5, чл. 339, ал. 3 вр. чл. 305, ал. 3 НПК. Гласните доказателства, изводими от показанията на свидетелите: Б. Г., К. Е., М. П., свидетел с тайна самоличност № 1, са оценени в разрез с процесуалните изисквания. Допуснато е процесуално нарушение при анализа на показанията, депозираните от св. Ц.. Не е взето предвид, че заявеното от св. Г., св. Е. и св. П., е повлияно от обстоятелството, че свидетелите са извършители на престъпления, намират се в условията на арест или изтърпяват наказание „лишаване от свобода“. Съдът е следвало да съпостави показанията на тримата свидетели с обясненията на подсъдимия Б., което не е сторено. Въззивният съд е ползвал анализа на гласните доказателства, направен от първата инстанция, като е игнорирал други гласни доказателства, опровергаващи приетото от съда, че подсъдимият Б. е извършил инкриминираното деяние. Изводите на съда не почиват на доказани факти, а на предположения, като същевременно са ползвани негодни доказателствени източници. При провеждане на оглед са иззети веществени доказателства, които са били предмет на експертни изследвания, като е нарушено изискването за съдебно одобрение на протоколите в частта относно изземването, довело до негодност на експертните заключения. СМЕ-зи и ДНК-експертизата са изготвени в отклонение от процесуалните изисквания, но това обстоятелство е игнорирано от съда. В състава на въззивния съд е взел участие съдия, който се е произнесъл по мярката за неотклонение „задържане под стража“, изпълнявана спрямо подсъдимия К., тоест, делото е разгледано от „незаконен състав“ в контролната инстанция. Не е изложена надлежна аргументация по какви съображения е прието, че инкриминираното деяние е извършено „предумишлено“ и по корисни подбуди. Неправилно са оценени показанията на свидетеля с тайна самоличност № 1, към когото защитата е

искала да зададе допълнителни въпроси, но е била лишена от тази процесуална възможност. Въззивният съд е нарушил процесуалния закон, като е допуснал изготвяне на Съдебно-техническа и Почеркова експертиза, въз основа на доказателства, които са приобщени по делото „извънпроцесуално“ / не по съответния процесуален ред /. Вещите лица не са имали необходимото качество на експерти по смисъла на НПК, което означава, че техните експертни изводи не следва да бъдат ползвани. Веществените доказателства, изпратени за експертно изследване във Федерална Република Германия, сред които е имало тампони с кръв на пострадалия и обтривки от биологичен материал на подсъдимия Б., не са били надлежно съхранени и транспортирани, обусловило предизвестения резултат на заключението. Материалният закон е приложен неправилно. Наложено наказание е явно несправедливо. Завишен е размерът на присъдените обезщетения за неимуществени вреди.

С жалбата на подсъдимия Б. се прави искане за отмяна на осъдителните съдебни актове и оправдаване на жалбоподателя от настоящата инстанция, респективно, отхвърляне на предявените граждански иски, с правно основание чл. 45 ЗЗД, или за отмяна на обжалвания съдебен акт и връщане на делото за ново разглеждане на Варненски апелативен съд.

С жалбата на частните обвинители се релевира основанието по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК. Сочи се, че наложените наказания са занижени и не съответстват на целите по чл. 36 НК. Иска се обжалваният акт да бъде отменен и делото да бъде върнато за ново разглеждане с оглед завишаване на санкциите.

В съдебно заседание на настоящата инстанция защитата на подсъдимия К. пледира за уважаване на жалбата.

Жалбоподателят К. моли да бъде оправдан.

Защитата на подсъдимия Б. пледира за уважаване на жалбата.

Жалбоподателят Б. моли да бъде оправдан.

Повереникът на частните обвинители и граждански ищци пледира за уважаване на жалбата, подадена от неговите доверители.

Частните обвинители и граждански ищци не участват лично в касационното производство.

Представителят на Върховната прокуратура счита, че обжалваният акт следва да бъде оставен в сила.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и в пределите на своята компетентност, намери следното:

Релевираното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК не е налице.

Неоснователно е оплакването, че делото е разгледано от незаконен състав във въззивната инстанция. В НПК не е въведена забрана за участие в състава на съда на съдия, който се е произнесъл по мярката за неотклонение „задържане под стража“, освен ако не е формирал предварително становище по вината и отговорността, което би било основание за отвод, на основание чл. 29, ал. 2 НПК. В практиката на Съда по правата на човека е изведено разбирането, че, за да бъде основателно оплакването за наличие на предварително формирано убеждение у съдията по въпросите на вината и отговорността на подсъдимия, следва по делото да съществуват доказателства, които да обуславят такъв извод. Субективното мнение на подсъдимия или на неговата защита, че съдията е заинтересован от изхода на делото, не би могло да обуслови извод, че е възникнала хипотезата на чл. 29, ал. 2 НПК. Това е така, защото е необходимо съмнението да бъде подкрепено с доказателства, съществуващи в делото. Обстоятелството, че съдията се е

произнесъл по мярката за неотклонение, не обуславят автоматично извода, че у него е формирано предварително становище по виновността на подсъдимия, тъй като въпросите, които се обсъждат в производството по мярката за неотклонение, са различни от тези, релевантни за вината и отговорността. По делото липсват доказателства, че съдията, който се е произнесъл по мярката за неотклонение на обвиняемия Г. К., съдия-докладчик във въззивната инстанция, е изразил предварително становище по неговата виновност или по виновността на неговия съучастник, поради което не би могло да се счете, че е имал основание за отвод, основан на чл. 29, ал. 2 НПК. Ето защо, не може да бъде споделен довода, че делото е разгледано от „незаконен състав“ във въззивната инстанция, а доводът на защитата в тази насока не може да бъде споделен. По изложените съображения, неоснователно е и оплакването за допуснато от съда нарушение на чл. 6 от Конвенцията за правата на човека. Настоящото дело е разгледано от независим и безпристрастен съд, откъдето следва, че заложените от Конвенцията гаранции за правото на справедлив процес са спазени.

На следващо място, не може да бъде споделено оплакването, че обжалваният акт е изготвен в разрез с изискванията на чл. 339 НПК. Съдът е изпълнил задължението си за цялостна въззивна проверка на присъдата, като детайлно и подробно е аргументирал становището си по виновността на подсъдимите. Апелативният съд е отделил специално място в мотивите към присъдата си на доводите на защитата, с които не се е съгласил, но е изпълнил и задължението си да посочи по какви съображения намира тези доводи за неоснователни. Ето защо, настоящата инстанция не споделя оплакването за липса на мотиви и за процесуална негодност на въззивния акт, тъй като посочените от защитата процесуални нарушения не са допуснати. Липсва твърдяното нарушение между диспозитив и мотиви на присъдата относно периода, в който е осъществено мотивационното въздействие на подсъдимия К. спрямо подсъдимия Б.. Съдът е приел, че това се е случило за времето от неустановена дата през месец февруари 2015 г до датата на деянието / 26.02.2015 г /, в какъвто смисъл е диспозитивът на присъдата. НПК допуска определени събития да се съотнасят времево към „неустановена дата“, когато точна дата не може да бъде установена със средствата на процесуалния закон. За правото на защита обаче е от значение тази „неустановена дата“ как се съотнася към инкриминираната такава, за да се осигури възможност на привлеченото към наказателна отговорност лице да организира защитата си. Обвинението следва да е формулирано по такъв начин, че да е ясно съотношението / взаимовръзката / на „неустановената дата“ към датата на инкриминираното деяние. По настоящето дело, липсва нарушение на правото на защита, тъй като е възприета точна времева рамка на инкриминираното поведение, а именно: от „неустановена дата“ през месец февруари 2015 г до датата на деянието, тоест, периодът, предмет на обвинението, е фиксиран. Не е допуснато процесуално нарушение и при анализа на доказателствата и средствата за тяхното установяване. Съдът е направил цялостна и детайлна оценка на доказателствената съвкупност, като е изложил собствени мотиви относно това кои от доказателствените средства заслужават доверие и по какви съображения. Изводите по релевантните факти са основани на годни доказателствени източници, а общото неконкретизирано оплакване на защитата за тяхната процесуална негодност не може да бъде споделено. Липсва нарушение и при назначаване на вещите лица, тъй като съгласно НПК, за такива се избират лица, разполагащи със специални знания в съответната област на науката или техниката, което изискване по настоящето дело е спазено. Следователно, заключенията на вещите лица са годни да се ползват при формиране на вътрешното убеждение по релевантните факти, а като ги е ползвал,

съдът не е допуснал процесуално нарушение. Неоснователно се сочи, че приетите по делото фактически положения почиват на предположения, а не на доказани факти. Съдът стриктно се е придържал към изискванията на чл. 14 НПК, като е обсъдил гласните, писмени и веществени доказателства, при съблюдаване и на правилата на формалната логика. Вярно са оценени гласните доказателства, изводими от показанията на изслушаните свидетели, като съдът е възприел правилния подход да ги анализира в контекста на останалата доказателствена съвкупност, търсейки наличието на съответствие между отделните факти от предмета на доказване. Неоснователно се възразява срещу допустимостта да бъде изслушана като свидетел Ф. Ц., сключила брак с подсъдимия К. в съдебната фаза на процеса. Вярно е, че първата инстанция първоначално се е доверила на изявлението на св. Ц., че „не желае да дава показания срещу Г. К., и има дете от него“, което съдът е тълкувал като отказ от свидетелстване, основан на чл. 119 НПК. В хода на съдебното производство пред първата инстанция съдът е съобразил събраните доказателства и като е установил, че не е налице хипотезата на „фактическо съжителство на семейни начала“, е преразгледал становището си по допустимостта да бъде разпитана Ф. Ц. Към този момент, тя не е имала сключен брак с подсъдимия К.. Преди да пристъпи към даване на показания св. Ц. е заявила, че не желае да дава показания срещу подсъдимия К., но желае да разкаже за отношенията си с пострадалия Т.. Разпитът ѝ е протекъл в посочените рамки, а в дадените от нея показания не се съдържа информация, уличаваща някого от подсъдимите. В производството пред въззивната инстанция е проведен допълнителен разпит на св. Ц., към който момент същата е имала сключен граждански брак с подсъдимия К.. В протокола от съдебното заседание на Варненския апелативен съд изрично е записано, че свидетелката двукратно е предупредена за възможността да откаже даване на показания в качеството си на съпруга на подсъдимия К.. Свидетелката обаче е заявила, че желае да даде показания, като единствено не желае да даде отговор на определени въпроси, а съдът се е съобразил с нейното изявление. При това положение, не е имало пречка да бъде проведен разпита, а дадените от свидетелката показания могат да се ползват при формиране на вътрешното убеждение по релевантните факти. Съдът е приложил процесуалната техника за прочитане и приобщаване на нейни показания от досъдебното производство, тъй като предпоставките за това са били налице. При тази хипотеза, показанията ѝ от досъдебното производство са валидно приобщени и също / както и тези от съдебната фаза / могат да се ценят. С оглед на изложеното, ВКС не споделя оплакването на защитата, че съдът е нарушил процесуалния закон, като е ползвал показанията на св. Ц. / от съдебната фаза и приобщените такива от досъдебното производство /, тъй като при провеждане на нейния разпит са спазени изискванията на НПК.

На следващо място, неоснователно се оспорват изводите на съда относно достоверността на заявеното от св. Б. Г., св. К. Е. и св. М. П.. Техните показания са кредитирани, тъй като е установено съответствие между заявеното от свидетелите по релевантните факти и фактите, изяснени чрез други доказателствени средства, какъвто процесуален подход е допустим съгласно НПК. Св. Г. е установил, че „човекът от /населено място/" / подсъдимият К. / е бил редовен посетител в магазина на подсъдимия Б., и че в случай на обаждане от негова страна по приложението skype, свидетелят е имал ангажимента да известява шефа си. Показанията на свидетеля кореспондират на приложеното по делото писмено доказателство, получено от корпорация /корпорация/ със седалище /държава/, касаещо самоличността на лицето, регистрирало потребителското име /псевдоним/, което лице е подсъдимият Б.. Този факт съответства на твърдението на св. Б. Г., че

„човекът от /населено място/“ се е свързвал по skype от посочения профил. Наличието на яснота относно идентичността на лицето, ползващо /псевдоним/ /подсъдимия К./, кореспондира и с възприетия код за известяване, който се е свеждал до „искаш ли баничка с праз“, което е означавало, че подсъдимият К. търси комуникация онлайн с подсъдимия Б.. Следователно, съдът е имал основание да кредитира показанията на св. Б. Г. и св. К. Е., тъй като истинността на техните показания е проверена чрез други доказателствени средства, между които се наблюдава последователност и взаимна свързаност. Не може да бъде споделен довода, че показанията на свидетели с обременено съдебно минало и с доказани криминални прояви, не могат да бъдат кредитирани. Това е така, защото липсват ограничения в процесуалния закон, които априори да „изключват“ определени доказателствени средства, както и е принципно положението, че доказателствата и средствата за тяхното установяване, нямат предварително определена сила. Съдът е суверенен в преценката си кои от тях да кредитира и кои да отхвърли, като се ръководи от чл. 14 НПК и правилата на формалната логика. Доколкото съдът е спазил тези изисквания при оценката на гласните доказателства, изводими от показанията на св. Б. Г., св. К. Е. и св. М. П., то към съда не може да бъде отправен упрек, че е допуснал процесуално нарушение.

ВКС споделя становището на съда относно процесуалната стойност на преките доказателства и производните такива. Съдебната практика е изяснила, че производните доказателства могат да се ползват при формиране на вътрешното убеждение, когато първичните такива са изгубени или са станали недостъпни. Правилно е становището на съда, че показанията на анонимния свидетел възпроизвеждат факти, които се явяват производни доказателства, но, доколкото е налице обективна невъзможност да бъде разпитан като свидетел източника на информация, който е лице, което е починало, няма пречка първичните доказателства, които са недостъпни, да бъдат заменени с производни такива. В случая, първични биха били доказателствата, изводими от показанията на А. Р., ако същият е бил разпитан приживе. Към момента обаче лицето е починало, откъдето следва, че първичните доказателства са станали недостъпни и затова те могат да бъдат заменени с производни такива, изводими от показанията на защитения свидетел. Правилно е изразеното от съда становище, че осъдителна присъда не може да почива само на „тайни“ доказателства, ако те не са подкрепени от „явни“ такива. По настоящето дело е налице такава съвкупност от доказателства, която включва множество „явни“ доказателства, в чийто контекст се инкорпорира „тайното“ доказателство, изведено от показанията на анонимния свидетел, заедно формиращи надеждна база за осъждане на подсъдимите.

ВКС не споделя оплакването, че при разпита на свидетеля с тайна самоличност е допуснато процесуално нарушение. Съображенията за това са следните: В проведеното съдебно заседание на първата инстанция съдът е напуснал залата, за да проведе разпит на защитен свидетел № 1. След приключване на разпита съдът се е върнал в залата и е прочел протокола, като е връчил препис на страните за запознаване със съдържанието му. Обявил е почивка, за да предостави възможност на страните да формулират въпроси към свидетеля. След приключване на обявената почивка защитата е поставила своите въпроси и ги е предоставила в писмен вид на състава на съда. Съдът е напуснал залата и е провел допълнителен разпит на свидетеля по поставените от защитата въпроси, след което се е върнал, прочел е протокола и е връчил преписи на страните. Защитата е поискала да бъде зададен допълнителен въпрос, който да изясни съдебното минало на свидетеля, но съдът е оставил искането без уважение, като е указал на прокурора да представи справка за съдимостта на свидетеля. Прокурорът е представил такава справка и

същата е приета по делото като писмено доказателство. С оглед на изложеното, настоящата инстанция намери, че при разпита на защитения свидетел не е допуснато процесуално нарушение, а оплакването в тази насока не може да бъде възприето. Не е основателно и твърдението, че съдът е кредитирал показанията на този свидетел, без да констатира, че същите изобилстват от противоречия. Съдът детайлно е обсъдил заявеното от свидетеля, което се отличава с последователност и подреденост, поради което не е имало пречка да бъде ползвано при формиране на изводите по релевантните факти.

Не може да бъде споделен довода на защитата, че обясненията на подсъдимите не са анализирани съобразно процесуалните правила. Обясненията имат двойка правна природа. От една страна, са източник на доказателства, но от друга страна, представляват средство за защита. Съдът е подходил правилно, като е оценил обясненията на подсъдимите в контекста на останалите доказателствени средства, и след като е извел верния извод, че заявеното от тях е опровергано, е счел, че не следва да им дава вяра. Изложеното становище на съда е правилно и се споделя от настоящата инстанция, а възраженията в тази насока са неоснователни и не могат да бъдат споделени.

Неоснователно се изтъква, че въззивният съд е ползвал доказателства, които са приобщени по делото „извънпроцесуално“. Касае се за писмени доказателства, изискани от съда и приети от него, а впоследствие предоставени на вещите лица за изготвяне на заключение. Известно е, че писмените доказателства интересуват процеса откъм съдържанието си. Когато те съдържат писмени изявления на определени лица, които имат значение за правилното решаване на делото, няма пречка да бъдат приети от съда като писмени доказателства, а ако е необходимо, и да бъдат предоставени на вещите лица за експертно изследване. Такъв е случаят със застрахователната полица, на която подписът на застрахован е положен от подсъдимия Б., за което е изслушана и приета Съдебно-почеркова експертиза. Ето защо, не може да бъде споделен довода, че съдът е ползвал доказателства, които са „извънпроцесуални“, тъй като за визираните от защитата доказателства, които са писмени такива, липсва предвиден специален ред за тяхното създаване и приобщаване в наказателния процес.

Не може да бъде споделено оплакването за „замърсяване“ на веществените доказателства, ползвани за изготвяне на ДНК експертиза във ФР Германия. По делото е изяснено, че всяка от биологичните проби е била надлежно опакована и съхранена по начин, недопускащ външно атмосферно въздействие. Изяснено е и това, че по същия начин, е запазен автентичния вид на предметите, иззети като веществени доказателства. Ето защо, не може да се счита, че експертните изводи относно идентичността на лицето, оставило биологични следи, биха се оказали недостоверни, а изводите на съда за достоверност на изводите, е правилен и се споделя от настоящата инстанция.

На следващо място, не може да бъде споделено оплакването, че протоколите за оглед, с които са иззети веществени доказателства, са негодни поради липсата на съдебно одобрение в частта им относно „изземването“. Следва да се прави разлика между протокол за обиск, респективно, протокол за претърсване и изземване, с който се изземват веществени доказателства. НПК допуска при провеждане на оглед да бъдат приобщени веществени доказателства, ако такива бъдат открити по време на провеждане на процесуалното действие. В тези случаи, законът не е предвидил съдебно одобрение, тъй като не се касае за „изземване“, характерно при провеждане на претърсване и изземване. Разследващият орган има задължение да представи протокола за обиск, респективно, за претърсване и изземване, за одобрение/освен ако не е имало предварително разрешение за провеждане на

следственото действие/ и получаването на такова одобрение е условие за валидност на протокола. Такова задължение обаче не е предвидено за протокола за оглед, а когато при огледа са намерени и приложени предмети, имащи характер на веществени доказателства, тяхното приобщаване по делото е валидно. Когато са спазени процесуалните изисквания за провеждане на оглед, протоколът за оглед е годно доказателствено средство, а приобщените въз основа на този протокол предмети са валидно приобщени веществени доказателства, които впоследствие могат да бъдат обект на експертизи. Не е допуснато и нарушение по чл. 283 НПК. В протокола от проведено съдебно заседание на първата инстанция изрично е записано, че съдът е изпълнил задължението си по чл. 283 НПК, а възражението в тази насока не може да бъде споделено.

Неоснователно е оплакването, че съдът е достигнал до неверен извод относно техническата грамотност на подсъдимия К., позволила му да комуникира в онлайн пространството с другия подсъдим. Обстоятелството, че подсъдимият К. е имал такава техническа грамотност, е несъмнено установено от факта на осъществена комуникация между двамата подсъдими, ползвайки приложението skype. Логично е, след като подсъдимият К. е ползвал потребителското име /псевдоним/, за да си разменя съобщения с другия подсъдим, то той е разполагал с техническа грамотност да стори това, както и е имал на разположение устройство, чрез което да осъществява комуникацията. Обстоятелството, че при претърсване и изземването на неговото жилище, проведено след деянието, не са намерени технически устройства, даващи възможност за комуникация, не разколебава доказателствените изводи на съда, тъй като от значение за изхода на делото е дали той е разполагал с такива, към момента на деянието. Тезата на защитата, че от липсата на модерни мобилни устройства, следва, че подсъдимият К. не е могъл да комуникира онлайн с подсъдимия Б., е опровергана от събраните доказателства, че Г. К. си е разменял съобщения с К. Б. по skype, който факт е обективен и е изяснен, както чрез гласни доказателства, така и чрез приемане заключение на Съдебно-техническа експертиза.

Правната теория и съдебната практика са изяснили, че обвинението може да се счита доказано от доказателствена съвкупност, сред която да фигурират преки и косвени доказателства в различно съотношение. Допустимо е обвинението да бъде доказано и само от косвени доказателства, но при условие, че те формират система, която води до единствено възможен извод. В случая, обвинението спрямо подсъдимия К. е доказано от система от косвени доказателства, обуславяща единствено възможен извод, а именно: че този подсъдим е действал в съучастие като подбудител с подсъдимия Б., действал като извършител. В тази насока, от значение е следното: Показанията на свидетел с тайна самоличност № 1, уличаващ жалбоподателя като подбудител, справка, установяваща, че подсъдимият К. е посещавал А. Р. в затвора, докато последният е бил с мярка за неотклонение „задържане под стража“, показанията на свидетели, установили конфликтни отношения между подсъдимия К. и пострадалия, както и физическия сблъсък между тях по повод отношенията им със св. Ц., показания на св. Ив. И. за отправена закана с убийство, от страна на подсъдимия К. към пострадалия, кореспонденцията по skype между двамата подсъдими, в която конспиративно са разменени съобщения, имащи отношение към взетото решение да бъде умъртвен пострадалия и привеждането на решението в изпълнение, активната комуникация на подсъдимия К. с подсъдимия Б., приемал „поръчки“ за извършване на престъпления срещу личността / убийства и телесни повреди /, при което поредната „поръчка“ е била да бъде умъртвен пострадалия, мотивът на престъплението: да бъде отстранен мъжът, който е поддържал паралелна връзка със св. Ц., особеното

емоционално състояние на подсъдимия К. в деня преди убийството, сочещо на открита неприязън към пострадалия, показанията на св. Ц., че основните проблеми в отношенията между двамата са били „заради връзката ѝ с Т.“, изявлението на подсъдимия К., че „няма да допусне св. Ц. и сина му да живеят при Т.“, предприетите от подсъдимия К. действия по припознаване на детето, родено от св. Ц., което пострадалият е изявявал желание да припознае и отгледа като свое, обстоятелството, че в инкриминирания период подсъдимият К. е разполагал с парични средства, за да заплати уговореното възнаграждение за „поръчката“, заявлението на подсъдимия Б., че му предстои пътуване до /населено място/, което по време съвпада с убийството на пострадалия, обстоятелството, че този подсъдим не е познавал лично пострадалия и не е имал друг мотив, извън користния такъв, да пристъпи към неговото умъртвяване, наличието на активна комуникация онлайн между двамата подсъдими през месец февруари 2015 г до датата на деянието, приключила с „изпълнение на поръчката“. Изложените обстоятелства косвено установяват участието на подсъдимия К. в престъплението, но същевременно формират единна и последователна система, която води до единствено възможния извод, че именно той е мотивирал подсъдимия Б. срещу заплащане да умъртви пострадалия. С оглед на изложеното, изводът на съда, че жалбоподателят К. е съпричастен към извършеното убийство и е действал като подбудител, е верен и се споделя от настоящата инстанция.

ВКС не споделя становището на защитата, че съдът е възприел безкритично обвинителната теза по отношение на подсъдимия Б., без да обсъди доказателствата, които я опровергават. Твърдението на посочения подсъдим, че е бил на приятелско събиране на датата на инкриминираното деяние, проведено в [населено място], е опровергано от размененото между него и съпругата му съобщение онлайн, на същата дата, по същото време на денонощието, в което се сочи, че тогава се е намирал в [населено място], на път за [населено място]. Съдът вярно е оценил показанията на свидетелите, присъствали на приятелското събиране, като е отчетел проявената от тях несигурност за точната дата / дали е била 26.02.2015 г или друга дата в края на месец февруари /. Проявената от свидетелите несигурност кореспондира с обективния факт, че подсъдимият Б. е отпътувал от [населено място] за [населено място] още на 25.02.2015 г, късно вечерта, пътувайки с автобус, осъществяващ нощен превоз. Изяснено е, че на 26.02.2015 г, през целия ден, този подсъдим се е намирал в [населено място], където е осъществил комуникация онлайн, ползвайки интернет доставчик, който към този момент, е осигурявал услугата само за района на [населено място]. Установено е, че на 26.02.2015 г, през целия ден, същият подсъдим е наблюдавал мястото, където е живеел пострадалия, и е обикалял района, за да си осигури удобна позиция за нападение на жертвата и постигане на целта си да го умъртви.

По изложените съображения, ВКС намери, че не е допуснато нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, поради което не се поражда процесуална необходимост от отмяна на обжалвания акт и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд, а искането в тази насока не може да бъде удовлетворено.

Липсата на допуснато съществено процесуално нарушение сочи на неоснователност на довода, че в резултат на такова се е стигнало до нарушение на материалния закон.

Не е допуснато и нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК.

При правилно установените релевантни факти е приложен законът, който е следвало да бъде приложен. Деянието е извършено в съучастие, като подсъдимият К. е действал като подбудител, а другият подсъдимия, като извършител. Касае се за престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 6 и 9 НК вр. чл. 20, ал. 2 и ал. 4 НК, каквато е

възприетата по делото правна квалификация, тоест, материалният закон е приложен правилно. С оглед на изложеното, не може да бъде уважено искането на подсъдимите за оправдаването им от настоящата инстанция, тъй като това би било възможно само в хипотезата на чл. 354, ал. 1, т. 2 вр. чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК, която, в случая, не е налице.

Не е допуснато и нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК.

Съдът е оценил комплекса от смекчаващи и отегчаващи обстоятелства по отношение на всеки от подсъдимите, взел е предвид целите по чл. 36 НК, при което е определил наказание двадесет години „лишаване от свобода“, при „строг“ режим, спрямо подсъдимия К., и „доживотен затвор“, спрямо подсъдимия Б.. Настоящата инстанция споделя становището на въззивния съд и също счита, че така определените наказания се явяват справедливи съобразно критерия на чл. 348, ал. 5 НПК. При определяне на наказанието на подсъдимия К. са съобразени смекчаващите обстоятелства, изводими от необремененото му съдебно минало, семейния му статус, семейните му задължения, трудовата му ангажираност, но при преценката за справедливостта на наказанието не може да бъде игнориран моралния облик на дееца, проявен чрез деянието, който го очертава като личност, която не зачита човешкия живот, и която намира неправомерен начин за „решаване“ на личните си проблеми. В случая, мотивът за участие в престъплението / да премахне „съперника“ си/е самостоятелно отегчаващо обстоятелство, тъй като разкрива особености на личността на подсъдимия К., които го характеризират като опасен за околните, като лице, което е готово да предприеме крайни мерки за „отстраняване на противник“. Налице е и завишена степен на обществена опасност на деянието, която произтича от механизма на причиняване на смъртта на жертвата, от начина, по който внезапно и неочаквано е проследена и приведена в състояние, в което да не е възможно да окаже съпротива. С оглед на изложеното, наложеното на подсъдимия К. наказание двадесет години „лишаване от свобода“ отговаря на съвкупността от смекчаващи и отегчаващи обстоятелства по чл. 54 НК, както и на целите по чл. 36 НК. Не са налице условия за смекчаване на наказанието, каквото е искането на жалбоподателя К., както и не са налице условия за неговото увеличаване, каквото е искането на частното обвинение, тъй като и в двата случая, би се стигнало до дисбаланс между обстоятелствата по чл. 54 НК, който би повлиял негативно на справедливостта на наказанието.

Верен е изводът на съда, че по отношение на подсъдимия Б. справедливо се явява наказанието „доживотен затвор“. Престъплението, за което се реализира наказателната му отговорност, се явява „изключително тежко“ по смисъла на чл. 38 а, ал. 2 НК, тъй като представлява епизод от поредица престъпни прояви, осъществявани от него в течение на продължителен период от време, включващи посегателства срещу телесната неприкосновеност и живота на различни лица. Независимо от липсата на предходна съдимост, деецът представлява личност с особено висока степен на обществена опасност, чийто морален облик е в пълен разрез с добрите нрави в обществото. Личността на подсъдимия Б. го характеризира като опасен за обществото, а, наред с това, извършеното деяние е „изключително тежко“ съобразно критерия на чл. 38 а, ал. 2 НК, откъдето следва, че в този случай единствено наказанието „доживотен затвор“ би било съответно на обстоятелствата, релевантни за наказателната отговорност, и на целите чл. 36 НК. Ето защо, настоящата инстанция намери, че наказанието „доживотен затвор“, при „специален“ режим, е справедливо, поради което не се пораждат основания за неговото изменение / чрез смекчаване, каквото е искането на подсъдимия, или чрез завишаване, каквото е искането на частното обвинение /.

Не е допуснато нарушение на закона и при определяне на обезщетението за вреди, с правно основание чл. 45 ЗЗД. Деянието разкрива признаците на деликт, за който двамата подсъдими следва да понесат солидарна отговорност. При определяне на размерите на обезщетенията за неимуществени вреди са съобразени обстоятелствата, имащи значение за „справедливостта“ на дължимите обезщетения по смисъла на чл. 52 ЗЗД. Ето защо, искането за редуциране на обезщетенията за вреди до по-ниски размери е неоснователно и като такова не може да бъде удовлетворено.

По изложените съображения, ВКС намери, че жалбите са неоснователни и следва да бъдат оставени без уважение.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, ВКС, Ш НО,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ в СИЛА въззивна присъда на Варненски апелативен съд № 12 от 12.09.2023 г, по ВНОХД № 297/22.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: